У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 22. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 3-го ЛЮТОГО 1971 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 3, 1971 No. 22. VOL. LXXVIII.

В Ню Йорку помер св. п. о. Микола Михайло Когут

Ню Йорк. — Минулої суботи, 30-го січня, в оселі Отців Василіян при церкві Чесного Хреста в Асторії помер на 60-му році життя один з найвидатніших церковних діячів на американському континенті, колишній протоігумен Чина Святого Василія Великого Американської провінції, бувший консультор і генеральний секретар ЧСВВ та ректор Колеґії св. Иосафата в Римі, широковідомий також із своєї активности в громадському житті, св. п. о. Микола Михайло Когут, ЧСВВ. Єрейські похорони були заповіджені на вівторок 2-го лютого.

Св. п. о. Михайло Когут, із прибраним опісля монашим ім'ям Микола, народився в Пенсильвенії 5-го січня 1911-го року. Його батьки були емігрантами з Карпатської України. В жовтні 1926 року вступив до новіціяту ЧСВВ, закінчив богословські студії в Римі і в жовтні 1935 року був висвячений. Як згадано, був консультором та секретарем Головної Ради Генеральної Курії ЧСВВ та два рази протоігуменом ЧСВВ Американської провінції. Його рідний брат (молодший) є також священиком ЧСВВ. Від деякого часу св. п. о. Микола Михайло Когут хворів на серце, що й було причиною його смерти. В неділю і понеділок 31-го січня і 1-го лютого тіло Покійного було приміщене в церкві св. Юра в Ню Йорку, де відправлялися заупокійні моління. В понеділок перевезено тіло до церкви Чесного Хреста, де вечором були відслужені ієромонаші похорони. У похоронах, що мали відбутися у вівторок, 2-го лютого, як це число „Свободи" друкувалося на пресі, заповіли свою участь Митрополит Української Католицької Церкви в ЗСА, ВПреосв. Амврозій Сенишин, ЧСВВ, Стемфордський Владика Преосв. Йосиф Шмондюк із генеральним вікарієм всч. о. Еміліяном Монастирським, протоігумени американської і канадійської провінцій ЧСВВ о. Пащак і о. Підкальний, всі ігумени, настоятелі та вільні від своїх душпастирських зайнять священики Василіянського Чину, як також численні представники українських громадських організацій і установ.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 2 лютого 1971

В АМЕРИЦІ

КЕРІВНИК РАДИ ФЕДЕРАЛЬНИХ РЕЗЕРВОВИХ ФОНДІВ д-р Артур Бирнс сказав, що в боротьбі проти інфляції урядові не доведеться вдаватись до таких драстичних заходів, як контроля цін та ін. Хоча ціни й далі повільно зростають, урядові заходи для поборення інфляції починають давати добрі наслідки. Важливу ролю в стриманні інфляційних тенденцій відіграв останній рішучий виступ Уряду проти підвищення цін на сталь, з чим частково погодились сталеварні компанії.

У НЮЙОРКСЬКІЙ СТЕЙТОВІЙ ЛЕҐІСЛЯТУРІ обмірковується можливість перенесення реченця правиборів до стейтових керівних органів з раніше плянованого липня на осінь, на місяць вересень. Скорочення терміну передвиборчої кампанії зменшило б фінансові видатки кандидатів і зменшило б нервове напруження виборців.

КОЛИШНІЙ ГУБЕРНАТОР ТЕКСАСУ ДЖАН КОННЕЛЛІ, мол., якого президент Ніксон іменував на секретаря скарбу, дістав щонайменше 225 тисяч долярів від Фундації Ричардсона, коли був губернатором. За законом того стейту, губернатор не має права прийняти жадних грошей від приватної особи, фірми чи будь-якої фундації в той час, коли він діє в офісі. В цій справі буде проведене слідство.

ГЕНЕРАЛОВІ С. КОСТЕРОВІ ВИНЕСЕНО ЗАУВАЖЕННЯ за те, що він вчасно не повідомив Пентаґону про масакру цивільного населення в Мілай у Південному В'єтнамі, в березні 1968 р. Йому, однак, не загрожує військовий суд. Найбільшою карою для ген. Костера може бути те, що надалі він не матиме перспективи бути підвищеним у своїй ранзі.

В ЛЕҐІСЛЯТУРІ СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ ВИНИКЛИ ТРУДНОЩІ з затвердженням запропонованого мейором Нюарку Кеннетом Ґібсоном допомогового стейтового пляну. Якщо того пляну стейтова леґіслятура не затвердить, то місто Нюарк опиниться в стані банкрутства.

У СВІТІ

КОМАНДУВАННЯ ЗСА У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ЗАБОРОНИЛО давати місцевій пресі та закордонним журналістам, включно з американськими, будь-які інформації про можливість збройної інтервенції південно-в'єтнамського війська в сусідньому Ляосі, сильно загроженому північно - в'єтнамською аґресією. Також у столиці Ляосу Вієнціяні не подається пресі ніяких вісток про ці справи. Тільки підпільна радіостанція В'єтконгу проголосила, що В'єтконґ застосує „відплатні репресії", якби південно - в'єтнамське військо вступило до Ляосу. Про те, що північно - в'єтнамське військо порушує суверенність і невтральність Ляосу вже від 8-ох років — комуністи мовчать.

МІЖ ЗАХІДНЬОЮ І СХІДНЬОЮ ЧАСТИНАМИ БЕРЛІНУ ВІДНОВЛЕНО в минулу неділю 1 січня ц. р. телефонічну комунікацію, перервану 19 років тому. Однак, комуністи дозволили переводити денно тільки 750 приватних розмов п'ятьма відкритими телефонічними лініями. Коли о 6 год. вранці відкрито ті лінії, то в дві і пів години пізніше проголошено, що вже зголошено 750 розмов і дальших не приймають.

У ВАРШАВІ ВІДБУДУЮТЬ спершу пограбований та згодом пляново спалений і зруйнований королівський замок. В центральному комуністичному щоденнику „Трибуна Люду" проголошено патріотичний заклик до всіх поляків в Польщі й у широкому світі складати пожертви на відбудування замку. Головою даного Комітету є Юзеф Кемпа, голова партійної організації Варшави. Кошторис передбачує на цю ціль 10 мільйонів дол.

НАСТУПНИК ПРЕСТОЛУ ЕСПАНІЇ ХУАН КАРЛЬОС ВІДЛЕТІВ з своєю дружиною Софією з Америки до Мадриду в минулу неділю, 1 січня ц. р., швидко після того, як вони були свідками вислання на Місяць повітряного корабля „Аполло 14". Хуан Карльос відбув під час 6-денного перебування в ЗСА наради з президентом Ніксоном, державним секретарем Віллямом Роджерсом, секретарем оборони Лердом, секретарями здоров'я та міського розвитку, головою Ради очищування природи та головою державної Атомової енерґії.

АСТРОНАВТИ З „АПОЛЛО-14" ПРОДОВЖУЮТЬ СВОЮ МІСІЮ

Гюстон. — Керівники здійснюваного тепер лету космічного корабля „Аполло 14" вирішили здійснювати до кінця заплянованy програму його лету і провести десант астронавтів із залоги „Аполло 14" на Місяць, не зважаючи на деякі труднощі із спробами докування тобто злуки командної модулі з місячним веґікулом, виявлені вже в першому дні їхнього лету. Причини тих труднощів залишаються містерією, бо ні самі астронавти, ні інженери з контрольного осередку в Гюстоні не змогли встановити ніяких дефектів в системі докування, яка особливо важлива для успішного проведення відлету з Місяця і злуки місячного веґікулу з командною модулею під час її кружляння навколо Місяця. Керівництво програми подало до відома, що заплянована програма лету буде продовжуватися і що астронавти Шепард і Міччел проведуть таки свій десант на Місяць у п'ятницю 5 лютого і перебуватимуть там до ранку суботи 6 лютого. У другому дні свого лету, в понеділок 1 лютого „Аполло 14" находився в половині своєї дороги до Місяця, тобто 125,350 миль від Землі. Того ж дня о год. 10.38 увечері східнього часу була запалена астронавтами спеціяльна ракета з метою виправити курс лету космічного корабля і спрямувати його в орбіту Місяця на відстань яких 70 миль від його поверхні. Якщоб ця супровідна ракета не була запалена, то „Аполло 14" минув би Місяць на відстані 2.419 миль від нього і десант на Місяці не зміг би відбутися. Висадяться астронавти Шепард і Міччел на поверхні Місяця в околиці Фра Мавро. Перебуватимуть вони там 33 і пів години.

През. Ніксон плянує заходи для сповільнення інфляції і зменшення безробіття

Вашингтон. — У річному економічному посланні през. Р. М. Ніксона до Конґресу, як також у звідомленні його ж Ради економічних дорадників висвітлені напрямні сучасної економічної політики уряду, спрямовані головним чином на сповільнення інфляції та зменшення кількости безробітних, яка досягла останнім часом уже шість відсотків усієї робітної сили у ЗСА. В цих енунціяціях передбачені заходи уряду для такого спрямування економічного розвитку ЗСА, щоб у половині 1972 року добитися зменшення безробіття до яких 4.5 відсотка і редукції інфляції, яка останнім часом досягла вже 5.5 відсотка, до трьох відсотків. Президент Ніксон сподівається, що цієї мети пощастить досягнути з допомогою запроєктованих ним у новому бюджеті засобів, зокрема заспокоєння монетарних потреб в економії, як також відповідної дисципліни у видатқуванні. Протеж і Президент і його Рада економічних дорадників відкидають можливість обов'язкового чи добровільного обмеження в політиці заробітних платень і цін. На думку през. Ніксона встановлення цін і платень викликало б дальші труднощі а то й сприяло б зростові інфляції. Так же само не дало б бажаних наслідків добровільне обмежування в політиці цін. Тому ж Уряд не встряватиме в приватні рішення в справі такої чи іншої підвишки цін і заробітних платень.

Економісти пов'язують збільшення інфлянції з редукціями в оборонному секторі

Вашингтон. — В опублікованому в понеділок 1 лютого ц.р. звідомлленні про економічну ситуацію в ЗСА економісти із президентської Ради економічних дорадників з'ясовують як одну із головних причин посиленої останнім часом інфляції сповільненням праць, зв'язаних з оборонним сектором, зокрема ж із скасуванням різних оборонних проєктів і редукцій в озброєнні ЗСА. Вони обраховують, що в останньому тільки році було виелімінованих один мільйон і сто тисяч затруднень в секторі оборони, в тому числі 400 тисяч в збройних силах ЗСА, 100 000 в цивільних затрудненнях для департаменту оборони і 600 000 в приватній індустрії, яка працює для оборони. В 1968 році кількість затруднених в цій ділянці виносила 8 100 000 осіб. В 1970 році ця кількість зменшилася до 6 400 000 осіб. Яких 35 відсотків затруднень в оборонних індустріях була виелімінована між груднем 1967 року і червнем 1970 року. Найбільших втрат зазнала Каліфорнія, за нею Пенсильванія і далі в черзі Мізурі, Ню Йорк, Мериленд і Тексас.

Д-р Ігор Богачевський доповідав на з'їзді AIAA

Ню Йорк (ФИ) — На цьогорічному з'їзді Американського Інституту Аеронавтики (AIAA), що відбувся тут в готелі Статлер-Гілтон в останньому тижні січня, одним з доповідачів був д-р Ігор Богачевський з Вашинґтону. У своїй доповіді він з'ясував пряму методу обчислювання ударних хвиль і радіяції довкруги швидколетючих космічних кораблів в атмосфері.

Доктор Богачевський здобув титул інженера аеронавтики та докторат з математики в Нюйоркському університеті. Під цю пору працює дослідником у вашинґтонській фірмі Беллкомм, яка виконує досліди під контрактом Державної Адміністрації для Астронавтики й Простору (НАСА).

Шість років тому д-р Богачевський вперше з'ясував прямий спосіб обчислювання ударних хвиль („шок вейвс") на подібному з'їзді AIAA і з того часу його методу почали застосовувати науковці не тільки в Америці але й в інших країнах, де роблять досліди простору, в тому числі і в СССР. Цим разом він продемонстрував прямий спосіб обчислення не тільки ударних хвиль, а й радіяції, яка витворюється довкруги космічного судна під тиском цих хвиль.

У з'їзді Інституту Аеронавтики й Астронавтики взяло участь біля 800 науковців, переважно з ЗСА. Серед учасників з'їзду було також шість совєтських учених. Один з них, Володимир Сичов директор Центрального Інституту Аерогідродинаміки в Москві, прочитав доповідь на тій же сесії, що й д-р Ігор Богачевський.

У Конґресі ЗСА сердечно вітали Владику Марка з нагоди Роковин 22-го січня

Владика Марко

Вашингтон. — Архиєпископ Мстислав, голова Консисторії Української Православної Церкви в ЗСА, в порозумінні з Президією Українського Конґресового Комітету Америки доручив Владиці Маркові, Єпископові Вашинґтонському, проказати молитву на відриттю сесії Конґресу ЗСА для відзначення 53-ої річниці проголошення незалежности Української Народної Республіки. Владика Марко прибув до Конґресу в супроводі п. Віктора Кулія 29-го січня. Тут застали вони, як звичайно, проф. д-ра Лева Добрянського і його дружину Юлію, п. Степана Куриласа, пані Ольгу Масник, п. Миколу Старовицького, п. Юрія Неґребецького та інших. Конґресмен Едвард Дж. Петтен дуже ввічливо привітав Владику Марка, представив його Спікерові Конґресу Карлові Албертові і також капелянові д-рові Едвардові Г. Латчові, як свого давнього приятеля. Владика Марко проказав молитву в приявності довільного числа конґресменів і при переповнених ґалеріях, де теж зібралась українська група.

Після молитви конґресмен Петтен сказав дуже сердечну промову, в якій з признанням висловився про українців в Перт Амбою, Картереті і в повіті Миддлесекс, вказуючи на їх досягнення в церковній і громадській ділянках, як теж їхнє лояльне відношення до держави. Зокрема згадав про своє знайомство і приязнь з Вла-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Південний В'єтнам виступить проти комуністичних військ у Ляосі

Вашингтон. — Хоча альянтське військове командування в Південному В'єтнамі наклало від 6-ох днів „ембарґо" на вістки з воєнного фронту, себто заборонило пересилати їх за кордон, проте однаково міжнародна комуністична, як і вільна західня преса повідомляє про зосереджування південно-в'єтнамських військ у північно-західній частині країни, недалеко Хезаню, біля демілітаризованої смуги, що розділює Північний і Південний В'єтнам. Існує загальне переконання, що південно - в'єтнамське військо вмаршує до сусіднього Ляосу, щоб перерізати так званий шлях Го Чі Міня, який є головною постачальною лінією Північного В'єтнаму, по якій він перекидає вже від близько 9-ти років військо і всякі військові достави до Південного В'єтнаму та в останньому часі — до Камбоджі. Американські літаки раз-у-раз бомбили той шлях, але не зуміли перервати його. Совєтський прем'єр Алексєй Косиґін заявив у промові на бенкеті в честь нового сирійського володаря Гафеза аль-Ассада, що „в ході знаходиться обурлива інвазія до південних провінцій Ляосу". Також московські „Ізвєстія" принесли вістку про „інвазію" південно-в'єтнамських військ до Ляосу, а члени комуністичної делеґації на Паризькій конференції жалілись на „поширення війни" Амарикою. Насправді йдеться про протидію проти зосередження в Ляосі близько 70.000 північно-в'єтнамської реґулярної армії. Дальших близько 50.000 північно - в'єтнамських вояків перекинено власне отим шляхом Го Чі Міня почерез Ляос до Камбоджі. Прем'єр Ляосу Суванна Фума заповів, що коли б південно-в'єтнамські війська ввійшли до Ляосу, то він запротестує проти цього, але не має змоги цьому реально протиставитись. Насправді, південно-в'єтнамські війська були б союзниками кволої державної ляоської армії проти комуністичних військ. Державний секретар Віллям Роджерс заявив в п'ятницю минулого тижня, що коли б південно-в'єтнамські війська переводили воєнні операції в Ляосі, то американське летунство буде їм допомагати. Ці пляни буцім-то затвердив през. Ніксон.

Косиґін закликає Ізраїль виявити мирову поставу

Москва. — Сирійський прем'єр Алексєй Косиґін звернувся до Ізраїлю з закликом виявити „конкретні мирові дії", виконавши постанови резолюції Ради Безпеки Об'єднаних Націй з 22 листопада 1967 р., яка закликала до відкликання ізраїльських військ з окупованих ними арабських земель. Косиґін зробив свій заклик у промові на бенкеті в честь голови сирійської держави, генерала Гафеза аль-Ассада. Косиґін заявив, що коли Ізраїль вернувся до мирових переговорів з арабами за посередництвом шведського дипломата Ґуннара Яррінґа, то ситуація на близькому Сході вступила у „переломову стадію" та що „дальше зволікання, оперте на грубу силу, не доведе до розв'язки, а тільки погіршить загальну ситуацію". Косиґін очевидячки підтримував становище арабської сторони, що найкращим і найпростішим шляхом до замирення на Близькому Сході є евакуювання ізраїльтянами арабських земель, але не поставив точки над „і", що Ізраїль мусить звільнити всі без винятку арабські землі, як цього вимагає Єгипет. Новий голова сирійської держави, генерал Гафез аль-Ассад, який прийшов до влади шляхом безкровного військового перевороту, приїхав до Москви з своєю першою офіційною візитою і нараджувався з совєтським „президентом" Ніколаєм Підгорним, першим секретарем компартії Леонідом Брежнєвим, прем'єром Алексєєм Косиґіним, міністром закордонних справ Андреєм Громиком та міністром військових справ маршалом Андреєм Гречком. За твердженням західньої преси, кремлінські правителі буцім-то впливали на сирійського володаря, щоб Сирія пристосувалася до становища Єгипту в справі замирення з Ізраїлем. Формально, у мирових переговорах за посередництвом Яррінґа беруть участь тільки Ізраїль, Єгипет і Йорданія. В найближчу п'ятницю 5 лютого кінчається воєнне перемир'я на Близькому Сході. Ще дотепер не відомо, чи воно буде продовжене.

Петро Пуцило є членом та взяв участь у нарадах Крайового Комітету Осередку Добровільної Акції

Наради нового Комітету Крайового Осередку Добровільної Акції 8-го січня 1971 р. у Вашинґтоні. Сидять голова нового Комітету Джойс Д. Блек та секретар Джордж Ромні. Стоять (зліва): директор громадських послуг Американської Федерації Праці Ліо Перліс, Президент Сонеста готелів Пол Соннебенд, президент Асоціяції Добровільних Бюр Америки пані Еліот Джекобсон, екзекутивний директор Національної Асамблеї для соціяльної політики і розвитку С. Ф. МекНіл та головний касир УНСоюзу дир. Петро Пуцило.

Вашингтон. — Головний касир Українського Народного Союзу та провідний діяч Республіканської партії дир. Петро Пуцило був найменований членом та 8-го січня ц.р. взяв участь у нарадах Крайового Осередку Добровільної Акції (National Center on Voluntary Action). Головою Екзекутивного Комітету цієї установи є Генрі Форд Другий, а членами цього Комітету і Ради є найвидатніші репрезентанти американської індустрії, промислу, праці та суспільно - громадських установ. Крайовий Осередок Добровільної Акції був створений на підставі передвиборчої концепції през. Р. Ніксона, яку він висловив також у своїй інавґураційній промові, заявляючи, що „ми вже зближаємося до межі того, що Уряд сам може зробити — нашою найбільшою потребою тепер є сягнути поза ці урядові межі та заанґажувати леґіони тих, що дбають та яким залежить". Цей Комітет розпоряджає тепер одним мільйоном долярів, що його одержав з державної скарбниці, як також поважними фондами з приватних джерел. Осередок інтересується всіми національними і багатьома льокальними проблемами, до поборювання наркоманії включно, та вважається приватним рам'ям Уряду. Програму акції цього осередку в громадах з'ясовано на перших нарадах у цій справі, що відбулися у вересні 1970 року. Предметом нарад 8-го січня ц.р. була головно справа організації сітки цих Осередків в поодиноких районах країни.

Українець членом Канадійської делеґації до СССР

Оттава (М. С.) — Федеральне Міністерство Індустрії та Торгівлі Канади повідомило, що канадійська делеґація, зложена з представників урядових інституцій та індустріяльних підприємств, відвідає Москву в часі від 26-го січня до 3-го лютого 1971 в цілі нав'язання зв'язків поміж Канадою і СССР в ділянках технології і промислу. Делеґацію очолює федеральний міністер індустрії і торгівлі Жан-Люк Попен, який при цій нагоді підпише формальний договір поміж Канадою і СССР про співпрацю у науковій і технологічній ділянках. В рямках цього договору буде створена постійна т. зв. „Спільна комісія", завданням якої, згідно з повідомленням, буде . . ." ідентифікувати специфічні галузі спільного заінтересування, в яких є добрі можливості співпраці, та узгіднити методи для її розвитку".

Членом канадійської делеґації та згаданої „Спільної комісії", разом з 12-ома іншими провідними індустріялістами Канади, є українець, інж. Володимир Мацьків, віце-президент і директор фірми Шеріт Гордон Майнс Лимитед.

Інж. Мацьків є відомим специялістом у ділянці екстракції мінералів та перерібки металів, має около 40 патентів та цілий ряд опублікованих праць, присвячених технології добування і перерібки різних металів, зокрема нікля, міді, кобальту та інших гідрометалюрґічними методами. Як першорядний знавець технології порошкової металюрґії, інж. Мацьків доповідав у минулому на багатьох міжнародних наукових конференціях в різних країнах світу, був кількакратно нагороджений професійними асоціяціями не лише Канади, але ЗСА і Франції. Фірма Шеріт Гордон Майнс завдячує інж. Мацькову, як директорові її дослідчих ляборатрій у Форт Саскачеван, Альберта, що її технологічні процеси сьогодні знайшли своє застосування в таких країнах світу як Австралія, Філіппіни, Франція, Фінляндія і Південна Африка.

Гроші, належні Солженіцинові з нагороди Нобеля, складено до банку

Стокгольм. — Екзекутивний директор Нобельської Фундації Нільс К. Стаале виявив, що згідно з бажанням совєтського письменника Александра Солженіцина, який отримав Нобелівську нагороду з літератури за 1970 рік, належних йому 78.400 дол. здепоновано на його прізвище в стокгольському банку. Золоту медалю і диплом здержала покищо Нобелівська Фундація, — мабуть, до часу, поки сам Солженіцин зможе відібрати їх. Солженіцин відмовився поїхати до Стокгольму на церемонію роздачі нагород, з'ясувавши в листі до шведського амбасадора у Москві, що він лякається, що совєтський уряд не дозволить йому вернутися до СССР.

СВОБОДА SVOBODA
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Виправдуються надії

Мабуть, не було в історії української діяспори другої такої події, з якою українська спільнота, в розсіянні суща, як і український нарід на рідній землі зв'язували б такі надії, як з першим Світовим Конгресом Вільних Українців, що після більше ніж трьох десятиліть видвигнення такої ідеї відбувся в Ню Йорку в половині листопада 1967-го року. Надії і сподівання зрозумілі: цей Конгрес був не тільки символом, але й практично віддзеркалював та оформлював те, що нам найбільше на потребу, що було мрією багатьох поколінь, що є передумовою успіху всіх наших зусиль і прямувань, про що ми молимось і співаємо — наша єдність.

В результаті того першого Світового Конгресу Вільних Українців, крім могутньої маніфестації нашої єдности, на базі власне тієї вимріяної єдности, створено постійну установу під тієї самої назви з її Секретаріятом і Президією Секретаріяту.

Три роки минуло від тієї вимріяної події, і вже нині, як недвозначно доказує й потверджує відбута з кінцем минулого тижня в Ню Йорку чергова Пленарна Сесія Секретаріяту СКВУ, можна ствердити, що надії, які покладається на цю установу, виправдуються, якщо ще не цілком в організаційному і діловому відношенні, то цілком певно в ідейній площині. Очевидно, що три роки це аж надто короткий час, щоб з його перспективи можна було оцінювати таку установу, яка не має прецеденсу в нашій історії. Це в кожному відношенні піонерська установа, яка відкриває нові обрії, а така праця завжди в історії кожного народу позначена труднощами, успіхами і невдачами.

Коли мова про Секретаріят СКВУ, то, слухаючи звіти і слідкуючи за нарадами, можна ствердити, що СКВУ знає, що треба робити, здає собі справу з можливостей і труднощів, але головне в тому, що він має тверду ідейну підставу і ясну мету, що є гарантією майбутнього.

Причиною головних недомагань Секретаріяту СКВУ є передусім те, що наша суспільність не забезпечує цю нашу світову репрезентаційну установу бодай найбільш необхідними фондами. Слідкуючи бо за пленарними нарадами Секретаріяту, як і поодиноких його Рад та Комісій, головним висновком було те, що ця установа найбільше потребує трьох речей: фондів, фондів і ще раз фондів. Власне ці фонди потрібні на те, щоб велику ідею перетворювати в діло, щоб великі задуми стали дійсністю.

Секретаріят СКВУ виправдує надії. Але він їх виправдає тоді, коли ми, громада, дамо йому необхідні засоби.

Ізоляція від світу

Американська амбасада у Москві склала протест проти поліційного терору, стосованого супроти кореспондентів американської преси в СССР, які як звичайно усі люди в світі, нав'язують знайомства з місцевими громадянами. Одного кореспондента поліційні посіпаки побили, коли він зустрівся на вулиці зі своїм знайомим совєтським громадянином, другого примусили сісти до авта й від'їхати, а його совєтського знайомого заарештували. Про домовлення між журналістами і їх знайомими поліція довідується з підслухових апаратів. Головна причина терору совєтської поліції — зліквідувати джерело інформацій, з яких чужинецькі журналісти довідуються про речі, що їх промовчують офіційні чинники — про арешти непокірливих, про суди, про різні болячки режиму.

Щоб виправдати свою терористичну акцію, большевики знову повели в пресі кампанію проти „шпигунів", „ідеологічних підривників", „сівачів буржуазних ідей" і т. п. чужинців. Большевики бояться, щоб вільний світ не „вишпигував" в СССР фактів підшкірного ферменту, який покищо проявляється головно в літературному змальовуванні совєтської дійсности та в протестах із покликуванням на совєтську „найдемократичнішу" конституцію. Ведеться нове ущільнювання залізної завіси, в якій постали небезпечні щілини. Якщо так піде далі, то невеселі перспективи чекають туристів до СССР. Хоч існує теорія, що цей терор є реакцією Москви на дії американських жидівських екстремістів.

Здвигання мурів, що їхнім символом став „мур ганьби" в Берліні, було завжди одною з прикметних познак комуністичного режиму. Але це водночас один із найбільш переконливих доказів слабости того режиму. Він боїться стику з вільними ідеями, боїться стику з вільними людьми, боїться проникання до поневолених режимом мас правди про вільний світ. Звичайно, все це штучне, все це придумане хворими умами і здійснюване п'ястуком. Незабаром будуть відзначати 10-річчя берлінського муру. Але довго він не вдержиться, як не вдержиться та ізоляція, що її терором переводить поліція в СССР.

АПАРАТ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ

18-го грудня минулого року „Ню Йорк Таймс" розпочав на 1-ій сторінці серію статтей, присвячених не так змістові сучасної американської політики, як аналізі тих компонентів, з яких складається провід закордонної політики. Старяючись відповісти на запит: хто керує американською закордонною політикою? — шість різних авторів присвячували свою увагу в окремих статтях — Державному Департаментові, ролі Генрі Кіссінджера, зв'язкові економічних проблем з закордонно-політичними, ролі Пентагону у формуванні й веденні закордонної політики, ролі Центральної Розвідчої Агенції та зростові активности Конгресу в закордонно-політичній ділянці. У сьомій і останній з того циклу статтей Макс Френкель зробив підсумки у своїй статті під промовистим заголовком — „Твердий стиль Ніксона".

Сама американська система, з сполученням в одній особі президента функцій репрезентаційного голови держави, ділового прем'єра і командувача збройних сил, робить його відповідальним за всі ділянки державного життя, включно з закордонною політикою. Тому на закордонній політиці більше, як на будь-котрій іншій ділянці, мусить відбиватись його індивідуальність.

Бувало, що президент давав вільнішу руку своєму державному секретареві, такій сильній індивідуальності — як Дін Ачесон за Трумана чи Джан Фостер Доллес за Айзенгавера. Бувало, що президент вислухував пильніше поради своїх видатних однопартійців, як це робили Джон Ф. Кеннеді й Линдон Б. Джансон, які, хоч мали компетентного державного секретаря в особі Діна Раска — прислухалися більше до порад Адлі Стівенсона й групи ліберальних інтелектуалів, як Шлесінґер, Соренсен й інші.

Ричард Ніксон створив власну систему: орієнтуючись сам знаменито в міжнародних проблемах і відносинах у різних країнах світу, він покладається головно на поради свого спеціяльного асистента проф. Генрі Кіссінджера, підніс значення Пентагону у суто військових справах і скликає час від часу Крайову Раду Безпеки, щоб вислухати думки усіх її членів.

По суті — Р. Ніксон веде політику мирову і змагає до „переговорів замість конфронтації" з Москвою. Але він не спускає ока з усіх пунктів світу, де Совєти проявляють імперіялістичний гін, і тримає на висоті збройні сили країни. Тому навіть демократичні противники Ричарда Ніксона признають, що він стоїть на сторожі інтересів Америки. Це — не легке завдання. Цифрово це представляється так, що Державний Департамент нараховує 11.000 урядовців, в закордонно - дипломатичній службі, себто в амбасадах ЗСА працюють 22.000 осіб, не рахуючи військовиків, коло 40 агенцій Уряду затрудняють крутло 100.000 осіб, а бюрократична машина така складна і повільна, що треба, наприклад, 27 підписів, щоб відійшов з Державного Департаменту лист до будь-котрого амбасадора. Така процедура забирає тижні, якщо не місяці.

Цей велетенський апарат вимагає від кожночасного американського президента непосильної праці, енергії і хисту, щоб можна було його контролювати, — і кожний президент втрачає на цьому свій час, здоров'я і нерви. Не маючи можливости переламати закорінені бюрократичні старі традиції, він старається створити собі власний вужчий гурт, в якому міг би ефективніше працювати. Ричард Ніксон, „втікаючи" від тієї маси урядових осіб, інколи замикається в окремій кімнаті в Білому Домі, куди тяжко доступитись навіть його найближчим помічникам.

Не дивниця, що така вдача теперішнього президента ЗСА, який воліє працювати у відокремленні, стягнула вже на нього публічні докори, що він зрідка влаштовує пресові конференції, не допускає до себе членів Конгресу й навіть членів Уряду, живе в „ізоляції від народу". Але на своїх пресових конференціях Ніксон виявляє досконале знання всіх актуальних справ та всіх нарікань своїх опонентів. Він не легковажить їх, але при всьому натискові, що його роблять в закордонно-політичних справах вищі урядовці Державного Департаменту чи Пентагону, закордонні Комісії обох палат Конгресу, впливові кола промислу й торгівлі і членів його власного Уряду — дав вільну руку Генрі Кіссінджерові дібрати собі штаб із 110 осіб, що постачають йому фактичний матеріял, на базі якого він доповідає і дораджує Президентові в закордонних справах.

Сіра маса американських громадян не орієнтується в тих турботах Президента і в труднощах його урядування. Добрим феноменом американського суспільства є його довір'я до кожночасного президента. Буває, що партійна ворожнеча і демагогія затруюють життя президентові: так бувало в минулому з президентом Юліссесом Ґрентом, якого спершу прославляли, як національного героя, а потім гудили й дозволили йому вмерти в бідності, — так було з Вудро Вільсоном, який заламався нервово і дістав частинний параліч, — так було з Линдоном Джансоном, який волів виректися дальшої президентури, аніж наражатись на атаки й образи. Ричард Ніксон є твердою людиною, водночас зручним тактиком. Може власне тому він і має стільки противників. Але керує державним кораблем твердою рукою. І це велика потіха для всіх громадян.

(і.к-н)

Купуйте в підприємствах, які оголошуються в „Свободі"!

І. Витанович

ЮВІЛЕЙНИЙ РІК УВУ

(2)

З деканів і видатних членів професорського складу згадати б слов'янського філолога міжнародної слави проф. Степана Смаль-Стоцького, до війни професора Чернівецького університету і по війні рівночасно професора Карлового університету в Празі; історика-професора Дмитра Дорошенка, проф. Л. Білецького, проф. В. Старосольського, філософа права й соціолога, проф. А. Артимовича, буковинця, клясичного філолога, правників -професорів С. Шелухина, От. Ейхельмана, От. Лащенка, К.Лоського, О.Андрієвського, Мих. Лозинського, істориків В. Липинського, О. Шульгина, С. Наріжного, Б. Крупницького, істориків Церкви і церковного права В. Біднова і О. Лотоцького, етнографа З. Кузелю, географа Ст. Рудницького, доц. економіста Р. Димінського і ін.

Повага до пам'яті тих, які служили правді й українській науці та в добрій славі відійшли у Вічність, зобов'язує українську культурну спільноту, яка вміє шанувати власні авторитети та їхні заслуги, зобов'язує живих, які досі працюють в УВУ, та численних студентів і абсольвентів, між ними до другої світової війни 109 докторів філософії й права, відомих дослідників і заслужених громадських діячів, колись на Рідних Землях і деяких активних досі на еміграції.

Не будемо тут переглядати повніше історії діяльности УВУ в мюнхенському періоді й сучасного стану, результатів праці Сенату й професорів, статистики студентів і абсольвентів, бо з нагоди ювілейних святкувань будуть докладніші підсумки. Мені хотілося б радше навести декілька думок під розвагу громадянства про майбутнє УВУ. Чи в сучасних наших умовинах є рація підтримувати існування УВУ, — цієї культурної амбіції української політичної еміграції, — чи є об'єктивні потреби й умови продовжувати працю цієї нашої високої школи, і то не лише заради сантименту, престижу, а й з реальною користю?

Був колись звичай у чужих високих школах, де працювали й українці - професори, що студенти різних факультетів вписували їх лекції (правда, в европейських університетах не треба було за це окремо платити!), а лекції проф. М. Грушевського у Львові слухали бувало, опріч істориків, студентів української літератури, студенти теології, медики, правники і ін.

По визвольних змаганнях українські студенти берлінських високих шкіл, особливо стипендіяти Українського Інституту, опріч своїх фахових лекцій, зобов'язувалися відбути курси й скласти іспити з українознавчих дисциплін в цьому інституті. Засновники УВУ також внесли у статут постанову, згідно з якою студенти УВУ могли рівночасно студіювати в інших високих чеських чи інших школах.

У Львові, між двома війнами, після ліквідації Українського Тайного Університету, наші цікавіші студенти державного, спольщеного університету брали участь у семінарах і вправах, що їх влаштовували для них колишні професори УТУ при наукових Комісіях НТШ, в Українському Національному Музеї і ін.

І, не зважаючи на те, що українські студенти тих часів, навчаючись у чужих школах, підготовлялися до своїх професій, деякі з них дбайливо вивчали українську термінологію своїх фахів і наукових зацікавлень, а ті, які обрали за своє головне чи додаткове призвання (не для заробітку) й наукову працю, присвячувалися дослідженням української проблематики. Було чимало й таких, які після закінчення студій і одержання дипломів у чужій школі, їздили до Праги(а це не було легко в тих часах), щоб додатково здобути наукові ступені, габілітуватися в УВУ. Живі ще й досі відомі українські вчені, які мають докторати з Берліну, Сорбонни, Відня, Львова, Праги і рівночасно докторати з УВУ.

Чи був це з їх боку тільки патріотичний акт і виконання обов'язку збагатити себе рідною культурною спадщиною? Не один нині може засвідчити, наскільки такий добровільно прийнятий обов'язок допоміг і в студіях у чужих школах, розвинув світогляд, а в підготові до наукової праці давав більше, ніж лекції та іспити, необхідні „для хліба".

І от нині тут, хоч які нарікання чуємо на нашу високошкільну молодь, науковий доріст, час від часу доводиться зустрічати амбітних молодих людей, які після отримання наукових ступенів в американських, канадійських, німецьких і інших університетах добувають науковий ступінь в УВУ. Два останні літні семестри для високошкільної української молоді з різних країн дали дуже добрі наслідки і провід УВУ добув деякий досвід в організації, що його ще, може, слід поглибити, а може й використати всі ті нові методи й експерименти в організації високошкільного навчання (без примусового, але пасивного вислухування лекцій, постійного перебування на „кемпусах" разом з студентами - „активістами"), реформи іспитів і т. п., які подекуди випробовуються в Америці, Канаді, Англії.

Доводиться зустрічати ідейних українських студентів й післяградуантів, які зауважують, що громадянство всю увагу спрямувало на засвоєння молоддю українознавства на нижчому й середньому поземі, нехтуючи солідний, поважніший матеріял з українознавства, що озброював би молодь для „діялогу" з деякими професорами і колегами.

Частіше і в чужих школах приймають професори обрані студентами семінарійні теми, теми для дипломних праць, докторських дисертацій з східньоевропейської, слов'янської та чисто української проблематики, але наші студенти не завжди знаходять компетентну наукову опіку та пораду з нашого боку.

(Продовження буде)

ВАЖЛИВА СПРАВА

Недостача припливу кандидатів до духовного стану серед нашої еміграції тривожить не тільки наші духовні круги, але й загал нашої громади, як це видно і з закликів наших владик та статтей у пресі, як недавня стаття у „Свободі" інж. О-садци.

Справа дійсно тривожна, бо кожний здає собі справу з того, що коли старша ґенерація наших священиків минеться, то що тоді буде з нашим релігійним життям, що станеться з нашими церквами, які будуємо, хто в них буде правити наші Богослуження? Всякі заклики з проповідальниць і в пресі мало успішні, бо серед теперішньої молоді нема „наставлення" до служіння Богові та народові, тим паче, що тут стоять на перешкоді ще й життьові справи. Кожна чи майже кожна молода людина мріє про сімейне життя, а цьому стоїть на перешкоді обов'язок безженства священиків.

Є ще й багато інших причин, чому серед нашої молоді бракує покликань до духовних чи радше теологічних студій і виконування праці священика, але про це не місце тут розписуватися. Головне, як подбати про приплив кандидатів до духовної служби і де цих кандидатів шукати?

Є це два „резервуари", з яких можна діставати кандидатів — це Південна Америка і Югославія. От що пише один священик з Арґентини: „Тут маємо Малу Семінарію, є деякі хлопці, що пішли б учитися, але батьки вбогі, не мають чим оплатити за приміщення і навчання. Подумайте і інших заохотьте, а той майбутній священик колись помолиться за вас, буде свого боронити і своє поширювати"

Не тільки в Арґентині, але й в Бразилії та Параґваї знайдуться кандидати на священиків, але даймо їм змогу вчитися, бо тамошня еміґрація, в більшості селянська, незаможна і не має змоги посилати своїх синів на вищі студії.

Тому, поки починаємо будову нових церков, подумаймо спершу про підвалини для їх мурів, духові підвалини, себто про виховання молодих священиків, а щойно згодом, як будемо мати молодих, ідейних духовників, викінчуватимемо церковні будівлі. Створімо фонди-стипендії для уможливлення студій кандидатам на духовний стан, і то негайно, бо час наглить. Є у нас багато церковних і світських організацій, одна з них хай візьметься за діло і збере потрібні фонди та перешле їх нашим Владикам у названих країнах.

О. З.

З ЖИТТЯ ІВАСЯ СМИРЧЕНКА

(Гумореска)

Приходить лонґ вікенд, і я думаю поїхати до моїх фолксів на фарму. Життя в місті є прітті ґуд, але я є ловнлі. Я скоро спакував свої беґи, сів у кару та ґит де ровд. Під час дороги подумав собі, як моя фамілія буде серпрайзд, як я прийду. І в таких думках час скоро вент бай.

Мій дедді мене райт евей зрекоґнайзував ти зачав кричати:

„Стара, гаррі ап! Санні приїхав!"

Я запаркував кару та висів. Тоді побачив, що мам була дуже мувд. Сльози падали їй з очей, як вона мене взяла в ембрейс.

„Джонні! Це справді ти? Але ти є файний ситі бой!"

І ми пішли інсайд.

Зараз вислали вони Мері, нашу мейду, щоб закликати всіх нейборсів, бо їх санні приїхав з каледжу.

Ми пішли до лівінґ руму, і скоро зійшлися наші нейбори.

„Як лайкуєш каледж?"
„Як є лайф у біґ ситі?"
„Чи любиш учителів?"
„Чи знайшов собі ґерл френд?"
„Чи місуєш фарму?"

Помалу я всім відповів квещени, і вони всі були геппі. Тоді я сказав їм про наш студентський клюб і про наш перший мітинґ. Я думав, що все було ол райт. Але, як я побачив лонґ фейс у нейбора Черрі, і казин Джим, і мої фолкс почали блашінґ, то я шат ап.

Райт евей анкел Джері почав на мене кричати, і всі нейборси за ним:

„Що ви собі думаєте?"

„Вони нашу мову не юзують!"

„Може був містейк його до каледжу посилати?"

„Чому ви на мітинґах по-англійськи говорите?"

Тоді мій дед підніс руку, і всі були сайлент. Сказав він усім, що це не був мій фолт, але фолт президента клюбу. Во як президент на щось такого пермішен дає, то ліпше нехай він резайн. Тоді дед скінчив свій спіч словами:

„Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько
Тільки камінь має."

Я пішов тоді до свого руму, і не міг спати цілу ніч. Я знав, що я моїх фолкс завстидав, але я не знав як. Цілий вікенд я думав над тим і прийшов до конклужен, що дедді був райт про мову. Я повинен був сказати їм райт евей, що я є з третього дженерейшин і що я не хочу чути англійської мови на сходинах. Але я тоді не мав досить ґатс. Але тепер я маю вже, і вже ніколи не забуду слів батька:

„Мово рідна, слово рідне,
Хто . . ."

Івась Смирченко

(„Студент". Торонто, грудень 1970)

НА ХАРКІВЩИНІ НЕМАЄ МИСОК

Московська „Правда" з 27 січня в замітці „Час розв'язати вузлика" сповістила, що в Харкові й на Харківщині „на миски чекають у крамницях, столових, ресторанах, дитячих яслах", і що „ні в одному з харківських магазинів ви не знайдете мисок". Єдиний на Харківщині Будянський „фарфоровий завод" випускає дуже малу кількість продукції, „а проєкт обновлення й розбудови того заводу лежить затверджений міністерством ще з 1968 року".

І. Смолій

ПО З'ЇЗДІ „СЛОВА"

(2)

Баталія така кольоритна не була, а щодо анекдотів, то варто пригадати тут один, що його розказав Б. Олександрів у своїй статті „Чи справа лише в ґітарах і варениках" („Сучасність", ч. 7., 1969), закінчуючи статтю так: "Жаль лише, що це (мова про критичну статтю І. Кошелівця „Про переклади й різне інше" в 4-му числі цього ж журналу) сталося пізно — багато пізніше, ніж, наприклад, у менше, ніж І. Кошелівець, компетентних критиків. Ще нагадує анекдот: „Ліпше пізно, як ніколи", — сказав хтось, прийшовши на станцію, коли потяг уже відійшов. Потяг у даному разі Нюйоркська група, і вона вже від'їхала в українську літературу з багажем, який навряд чи кому пригодиться, але який, з уваги на відсутність у нас сумлінної літературної критики і на неймовірну активність цієї групи, там ще довго возитиметься, як докучливий баляст, поки врешті-решт його не лишать десь на глухому перестанку, як от лишають такі речі, яких треба позбутися, але не можна викинути прилюдно.

Цей висновок про вартість творчости Нюйоркської групи попередив Б. Олександрів такими словами:

„Добре знати, що ти не самотній у своїй опозиції до завідомо хибних (це говорячи м'яко) тверджень; добре знати, що ця опозиція виходить від І. Кошелівця — того самого, під протекційною опікою якого (вкупі з Ю. Лавріненком) саме й розбуяла в своєму вкрай нігілістичному наставленні до всіх і вся Нюйоркська група".

У контексті з статті Б. Олександрова виходить, ніби і І. Кошелівець дивиться на творчість наших новаторів як на „багаж", який навряд чи кому пригодиться. . . . як докучливий баляст і т. д." А тим часом, коли прочитати добре статтю І. Кошелівця, так аж такого завдання він собі не ставив, і в тому випадку Б. Олександрів таки самотній.

У своїй статті І. Кошелівець справи новаторської техніки торкався дуже побіжно, оцінювати доробку наших новаторів не збирався, присвятивши всю свою увагу, у відповідь на критичний есей Ю. Тарнавського про переклади М. Лукаша, питанню перекладів і, далі, мови самого Ю. Тарнавського. Зачепив він при цьому ще одного неназваного поета, який відгукнувся сам щирою відповіддю (Б. Бойчук „Тільки про різне інше", „Сучасність", ч. 7, 1969). Заперечив теж І. Кошелівець твердження Б. Рубчака, чи „мову можна відводити від її природи, від її центру, і так її інтернаціоналізувати".

Це була компетентна, з свіжими поміченнями, критика деяких аспектів творчости та літературної діяльности названих авторів, але від цієї критики до повного заперечення доробку всієї групи далека дорога, на яку І. Кошелівець, як видно з статті, і не вибирався. Уже в самого Б. Рубчака відмітив він добре знання мови. А щодо мови інших модерністів, наприклад, Е. Андієвської чи Ж. Васильківської, то такої глибини відчуття мови побажати б усім еміґрантським поетам. Сама ж стаття І. Кошелівця, хоч адресована до Ю. Тарнавського, є з цього погляду однаково актуальною для всіх, хто, відірваний від рідного ґрунту, береться за перо. У статті Б. Олександрова вражає теж твердження про „нігілістичне наставлення до всіх і вся Нюйоркської групи". З двох „нігілістів", які брали участь у панелі, один, В. Бойчук, крім цікавих поетичних спроб схопити відношення сучасної людини до Бога й релігії взагалі, відомий як автор драми про голод в Україні в 1933 році. А другий, Б. Рубчак, на комплімент Г. Грабовича (в статті „Від мітів до критики, журнал Сучасність", ч. 5, 1969 року), ніби Нюйоркська група зірвала „патріотично-громадські пута" з поезії, відповідає іронічно: „Американцеві вірш проти війни у В'єтнамі писати можна, а „діпістові" проти окупаційної влади в його країні — зась; американцеві римований памфлет проти гноблення неґрів писати можна, а „діпістові" проти гноблення „білих неґрів" — своїх земляків на Україні — зась; американцеві вірш проти поліції на „кемпусах" писати можна, а „діпістові" проти перманентної поліції в українських університетах — зась . . ."

Отож, коли повернутися до питання, чи дійсно доробок Нюйоркської групи це „багаж, який навряд чи кому пригодиться, . . . речі, яких треба позбутися", родиться по цьому огляді думка, чи не грішить сам Б. Олександрів „вкрай нігілістичним наставленням" до своїх колеґ.Не місце тут перечисляти, що входить у той „багаж", але він солідний в оригінальній і в перекладній творчості. І хіба треба викинути як „докучливий баляст" з таким свіжим підходом складену двома членами цієї групи антологію української поезії „Координати"? Або всю їхню критичну і літературознавчу продукцію?

Відкався колись І. Кошелівець з приводу нашої мізерії (пересправи між Я. Славутичем і І. Манилом), коли ми діждемося дискусії на рівні відомої дискусії між Сартром і Камю. Агон між Г. Грабовичем і Б. Рубчаком може такою глибиною проблематики не відзначався, але рівнем, формою, це був один з цікавіших епізодів у нашій убогій критичній літературі. Тож сумнівно, чи добре спихати отих освічених, амбітних, повних задумів молодих творців на глухий перестанок. Хіба на нашому опустілому, вимерлому Парнасі так тіснувато? Кілька отих пустельників так і не показуються зі своїх скитів та печер. Пасуться на луках стада святих корів, вигулькне десь із гайка сатир (а чи не баран?) — і все. Чому б не дати тут право розбити шатро і нюйоркським новаторам? Хлопці і дівчата дещо, правда, похожі на туристів, галушок, ґітар і перекладів (з Києва) не люблять, але Києвом захоплюються (Костенко, Коротич, Драч, Дзюба). Галасливі? Неймовірно активні? Але хто кому заступив сонце? Кому не стало місця, коли зважити, що еміґраційна періодика на більше як п'ятдесят відсотків заповнена передруками з України й перекладами, бо бракує оригінальних матеріялів? Чи не краще й традиціоналістам виявити „неймовірну активність". А то кап-кап, цюр-цюр. Віршик-два. Може перлина, може не перлина. Але напевно краплина. Краплина в морі . . .

Пригадати ширше статтю Б. Олександрова і згадати про дещо інше довелося тому, що в дискусії на з'їзді зайняв він подібне становище. І в тому ж дусі неґації літературної діяльности наших новаторів виступали за ним інші дискутанти. Треба було подивляти тут якусь дивовижну неспроможність бачити Нюйоркську групу не як явище відокремлене, але дуже загальне, бачити, що отака поетична формація це ніякі революціонери, а більше або менше успішні інформатори про те, про що світ, уже зробивши підсумки, починає забувати, про те, що є дійсністю в українській поезії на рідних землях.

(Далі буде)

БЛ. П. МАРІЯ З ЛЯХОВИЧІВ-БІЛЯК

Саме напередодні ювілею Об'єднання Українських Жінок у Мюнхені, наспів привіт від Марії Біляк, однієї з основниць ОУЖ, першої містоголови і голови ОУЖ, англійської зони. Це був привіт, зі смертної вже постелі, в Маямі на Флориді, де вона проживала.

На ювілейному святі ОУЖ дня 28 листопада 1970-го р. ми згадували її, як основницю і заслужену організаторку, а це саме того якраз дня, Марія Біляк відійшла у вічність.

Бл. п. Марія Біляк — це одна з найкращих організаторок українського жіноцтва наших часів. Ціле своє життя вона присвятила праці для українського народу і жіноцтва. Походила з Зах. України, де виросла в патріотичній родині Ляховичів. Одружилась із д-ром Степаном Біляком, відомим адвокатом і послом до сойму. Подружжя жило в Городку біля Львова, а потім у Львові.

Дім Біляків і її сестри Анни Рижевської був усе відкритий для молоді. Обидві сестри віддано працювали в комітеті допомоги політичним в'язням. В їхній хаті часто знаходили потрібну поміч члени ОУН.

Справжні свої сили і спромогу Марія Біляк виявила на ґрунті жіночих організацій. Вона була активною членкою і головою Філії Союзу Українок у Городку, а потім стала членом Гол. Управи СУ у Львові. Як організаційна референтка Централі СУ вона об'їхала цілу Галичину, відвідуючи Філії і Кружки, даючи вказівки в організаційній праці та піддержуючи жіноцтво на дусі. Добра організаторка й знаменита бесідниця мала в тій праці великі успіхи.

У 1934-му році вона стала членом підготовного комітету Конґресу Українського Жіноцтва в Станиславові і на тому Конґресі виголосила доповідь. Чимало вложила праці в плянування і підготову Свята Селянки на тому ж Конґресі. Я мала нагоду співпрацювати з нею в реєстраційній комісії Конґресу.

Вдруге я стрінулась із нею при праці, вже на еміґрації у Кракові в 1940-му р. Польща тоді була окупована німецьким військом і з неї створено Генеральне Губернаторство. При Українському Центральному Комітеті у Кракові постала Центральна Жіноча Секція, якої головою була бл. п. Харитя Кононенко. Марія Біляк стала членом центральної Управи. Це була єдина форма, в якій українське жіноцтво могло гуртуватись і працювати в країні, окупованій німцями. Користаючи з тієї леґальної форми, Марія Біляк об'їхала в тому часі українські землі в Ген. Губернаторстві, до яких не було доступу за Польщі. Це була Люблинщина, Полісся, Підляшшя і Лемківщина. У воєнному часі така дорога була трудна і небезпечна й вимагала великого зусилля. Всюди вона старалася закладати Жіночі Секції при Укр. Доп. Комітетах і бодай у тій формі дати жіноцтву змогу працювати.

І справді — жіноцтво горнулося до праці. Скоро сітка жіночих секцій поширилася по тих землях. Вони вели освідомлюючу й виховну працю, засновували дитячі садки і світлиці, провадили культурну працю і господарські курси.

Коли в червні 1941-го року німці звільнили Львів від большевицьких військ — Марія Біляк поспішила туди. Тут застала трагічну ситуацію. Перед відступом зі Львова НКВД постріляло тисячі в'язнів-українців, головно з-поміж молоді. Настрій серед населення був пригноблений, бо майже кожна родина втратила когось, не рахуючи вивезених перед тим і змобілізованих до війська. В тих трудних умовинах пригноблення і голоду Константина Малицька і Марія Біляк згуртували жіноцтво і заснували Жіночу Службу Україні. Нова організація мала, як з її назви виходило — зарадити великим потребам того часу. Вона мала діяти не тільки на західніх землях, а й на терені центральних земель, що їх німці зайняли.

Жіноча Служба Україні скоро розрослася, бо жіноцтво хотіло працювати. Одначе не судилось їй довго існувати. Німецька влада не терпіла самостійних організацій і незабаром закрила її. Про той етап своєї праці й ту організацію Марія Біляк написала спогад у журналі „Наше Життя".

У 1944-му р. подружжя Біляків виїхало перед приходом большевиків на захід і врешті опинилося в таборі Дельменгорст у північно-західній Німеччині, що була тоді окупована англійським військом. І тут вкоротці Марія Біляк почала організувати жіноцтво по таборах англійської зони. На основних Зборах ОУЖ у грудні 1945-му р. в Авсбурґу, її вибрано містоголовою Гол. Управи. Комунікація між зонами була тоді дуже утруднена, але контакт нав'язано листовно. Як досвідчена організаторка Марія Біляк негайно приступила до творення делеґатур ОУЖ по всіх таборах. Дістаючи від неї вказівки і допомогу, делеґатури стали працювати. Об'єднуючи жіноцтво всіх земель і віровизнань, почали вести виховну, культурну й господарську працю. Засновували садки, допомагали школам, закладали різні майстерні для вишколу жіноцтва. За той час відбулися два з'їзди делеґатур ОУЖ в англійській зоні в Ганновері і Дельменгорсті, на яких також була голова ОУЖ Ірина Павликовська. На З'їзді в Ганновері Марію Біляк вшановано з нагоди 30-ліття її громадської праці. А на 3 З'їзді в Цуфенгавзені в 1948-му р. вибрано її делеґаткою на Світовий Конґрес Українського Жіноцтва, що мав відбутися у Філядельфії. На жаль вона не дістала дозволу на виїзд від англійської окупаційної влади. На тому пості вона працювала близько 15 літ.

У 1949-му р. Степан і Марія Біляки виїхали до ЗСА й поселилися в Маямі, де мали свояків. Треба було станути до праці на прожиток, але Степан Біляк тоді вже був хворий. То ж працювала тільки Марія і вже в 1950-му р. поховала чоловіка. Самітньою проживала з сестрою і шваґром Рижевським.

Знаючи організаційний хист Марії Біляк, члени Управи СФУЖО й СУА запросили її переселитися до Філядельфії, щоб пожвавити гуртування жіноцтва в організовані ряди. З переїздом до Філядельфії стала тут працювати на прожиток, а ввесь свій вільний час присвячувала праці над українським жіноцтвом. У 1955-му р. вибрано її організаційною референткою Гол. Управи СУА. Вона відвідувала Відділи СУА, виступала на святах СУА з доповідями, була постійною співробітницею журналу „Наше Життя". Стала членом підготовного комітету, що організував Світовий Конґрес Українського Жіноцтва у 1959-му р. в Ню Йорку. Брала в ньому активну участь.

У 1960-му р. переїхала з Філядельфії до Маямі, де проживала з А. і В. Рижевським. Там вона продовжувала працю в Відділі СУА. Дописувала до жіночої преси і живо цікавилась працею жіночих організацій.

Пильно слідкувала за життям і подіями в Україні. Читала дуже багато і боліла русифікаційним наступом на українські землі. Її гарячим бажанням було — повернутись на вільну Україну. Спочила на місцевому цвинтарі біля свого покійного чоловіка.

Для всіх, що знали Покійну, її хрустальний характер, її увічливість до людей, великий організаційний хист і громадський досвід — відхід Марії Біляк — це велика втрата для українського жіночого руху. Відійшла велика громадянка, патріотка й небуденна людина.

І. П.

Підготовляються до ювілею Василя Стефаника в Україні

Київ. — Століття з дня народження видатного українського письменника Василя Стефаника буде офіційно відзначене в Києві, за постановою Центрального Комітету комуністичної партії УССР, дня 14 травня „урочистим вечором". „Молодь України" з 27 січня інформувала, що в травні в селі Руссовім Снятинського району на Івано - Франківщині, буде відкритий пам'ятник В. Стефаникові у формі бюсту. Другий бюст буде відкритий у Львові, де письменник довший час жив, але дійсно гідеого пам'ятника не буде встановлено ніде. Ім'я В. Стефаника присвоєне Педагогічному інститутові в Івано - Франківському. Будуть випущені медалі і нагрудні значки. Про найважливіше у відзначуванні роковин письменника — повного видання його творів з нагоди 100-літнього ювілею, названа газета сповістила коротко: „До ювілею вийдуть у світ твори В. Стефаника, дослідження про його життя і творчість". Не заплянowано навіть з такої нагоди повного видання творів співця українського села і української землі.

НАШІ ВТРАТИ

Різдвяний тиждень не був ласкавий для нас. Забрав з нашого Об'єднання б. Вояків Українців аж двох активних членів. Хочу згадати ширше одного з них, а саме бл п. Данила Квасницю.

св. п. Данило Квасниця

Уродженець села Путятинці, Рогатинського повіту ходив найперше до школи у рідному селі. Потім перейшов до укр. гімназії в Рогатині, яку покінчив до вибуху першої світової війни. Однак вибух той не дав йому нагоди здавати матуру в Рогатині. Була пильніша справа до виконання: голоситься до УСС! Але матуру здав таки пізніше у Відні, вже як Січовий Стрілець.

До УСС вступив зараз на початку війни, в серпні 1914-го р. Приділений до сотні Гриця Коссака, брав участь в боях на Маківці, потім на Лисоні над Стрипою. Опісля перейшов з корпусом Стрільців на Україну, де в липні 1919 року брав участь у поході на Київ.

Мусів також пок. Квасниця зложити дань ненаситному тифові та лиш з бідою урятував життя.

По нашій програній війні вернувся „во свояси" і там учителював у різних селах Рогатинського повіту. В 1924 р. одружився з панною Клявдією Клодзінською, дочкою місцевого пароха.

Літом 1944-го р. перед новою навалою „визволителів" виїхав на захід, до Німеччини, де в таборі у Міттенвальді вів корисну освітню роботу.

З Німеччини виїхав до Рочестеру в ЗСА, де вже в 1952 р. почав учителювати, спершу при „Самопомочі", а згодом при УККА, з рамени якого був директором „Рідної Школи", і покинув працю аж в 1968-ім році. Покійний був членом ОбВУА, „Самопомочі", Конґресового Комітету і членом-прихильником Пласту. Кілька літ підряд провадив курси Українознавства на літньому таборі СУМА „Холодний Яр".

Бог післав йому легку смерть, бо сидячи у вівторок 12-го січня у кімнаті з жінкою несподівано закашлявся і в кілька мінут було вже по нім. Присутній там д-р Дмитрів міг тільки сконстантувати смерть.

Похорон відбувся в суботу, 16-го січня при великій участі знайомих. Хай чужа земля буде легкою великому ідеалістові!

Петро Зубрицький

АМАТОРСЬКИЙ ГУРТОК У ВІЛЬДЕ

Буенос Айрес. — Аматорський Гурток у Вільде, складений переважно з молоді — учнів і студентів, поставив у залі „Просвіти" п'єсу - комедію І. Манчуренка „А молодість не вернеться". Вистава пройшла успішно, тижневик „Наш Клич" повідомляв, що „тут ми почули з уст молодих ентузіястів театрального мистецтва, головно учнів вищих кляс середніх і високих шкіл, чисту українську мову".

ПАРАФІЯ СВ. ТРОЙЦІ
при 359 Брум вул., Ню Йорк, Н. Й.
ділиться сумною вісткою з Українським Громадянством, Друзями і Приятелями,
що дня 29-го січня 1971 р. на 71-му році життя,
несподівано відійшов у Вічність
наш Дорогий і Заслужений Парафіянин,
довголітній староста

бл. п.
БОРИС ЦУПРИК

ПАНАХИДИ будуть відправлені в понеділок, 1-го лютого о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні П. Яреми і у вівторок, 2-го лютого 1971 р. о год. 7-ій веч. в церкві св. Тройці при 359 Брум вул., Ню Йорк, Н. Й.

ПОХОРОН відбудеться в середу, 3-го лютого 1971 року, о год. 9-ій ранку з вище згаданої Церкви на Православний Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ПАРАФІЯЛЬНА РАДА
БРАТСТВО І СЕСТРИЦТВО

Відзначено сторіччя з дня народин української іміґрантки Катерини Козак

Філядельфія. — В неділю 1 січня ц. р. велика родина і гурт приятелів відзначили сторіччя з дня народин пані Катерини Козак, що припадає в дні 2-го зак, що припадає в дні 2 лютого 1971 року. Відбулося це відзначення в присутності самої Ювілятки.

Катерина Козак

Катерина з Рачинських Козак народилася 2 лютого 1871 р. в Жовкві на Україні.

По смерті свого чоловіка Якова в 1914 р. сама виховала восьмеро дітей, 5 синів і 3 доньки в релігійному і патріотичному дусі.

Трьох її синів брали активну участь в Українській Армії в 1917-1920 р., а саме: сотник — д-р Станислав, чотар — д-р Михайло і підхорунжий Степан боролись за Соборну і Незалежну Україну, за що їх мати була переслідувана й ув'язнена польською владою.

Катерина Козак не признавала польської, ні німецької, ні большевицької влади, а завжди уважала себе громадянкою України. І на старості літ під примусом большевицької навали мусіла покинути свій рідний дім і рідну землю. Опинившись на еміґрації, переїхала з родиною у вільну землю Вашинґтона та живе тепер у Філядельфії. Але також і тут залишилась вірною Україні аж до сьогоднішнього дня. Всі її діти одружені, Ювілятка має внуків, правнуків і пра-правнуків. Внуки належать до Пласту, Української Студентської Громади, є членами УНСоюзу і ін. організацій.

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями й Знайомими,
що 21-го січня 1971 р., по тяжкій недузі,
прийнявши Найсвятіші Тайни, упокоївся в Бозі
наш Найдорожчий
ЧОЛОВІК, БАТЬКО, ЗЯТЬ І ШВАҐЕР

бл. п.
Інж. ТЕОДОР ОЛІЙНИК

уроджений в 1917 р. в Мелні, Західня Україна.
Тіло Покійного спочило на українському католицькому цвинтарі в Монтреалі, Канада.

Горем прибиті:
ОЛЬГА з дому КРАМАРЧУК — дружина
МАРТА — донька
РОМАН — син
Родина в Канаді і Америці

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями та Земляками,
що 3-го січня 1971 р. відійшов від нас у Вічність
наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДО

бл. п.
АЛЕКСАНДЕР ОСЕРЕДЧУК

народжений 1885 р. в селі Опорі, пов. Дрогобич.
ПОХОРОН відбувся 5-го січня 1971 р. в Калуші, Україна.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА відправиться в четвер, 11-го лютого 1971 року в Церкві Св. Марії в Картереті, Н. Дж., о год. 7:15 рано.

Горем прибиті:
дружина — РОЗАЛІЯ
донька — ЕМІЛІЯ з мужем
син — ВОЛОДИМИР з дружиною
внуки: РОМА, ДЕНИС, ІГОР
брат — ЙОСИФ

У Конгресі ЗСА сердечно вітали Владику Марка з нагоди Роковин 22-го січня

(Закінчення зі стор 1-ої)

дикою Марком, якого знає продовж майже 40 років, коли спостерігав досягнення громади в Картереті під його проводом, при чому вважає, що на високому становищі єпископа він послужить і Церкві і всій спільноті.

Пізніше конгресмен Петтен угощав Владику Марка і всіх українців, які прибули до Конгресу, обідом у конгресовому ресторані. Тут він з великим признанням висловлювався про велику і плодоносну працю для української справи, яку веде від років проф. д-р Лев Добрянський, президент УККА. З ресторану конгресмен Петтен мусів відійти до Конгресової палати, бо саме припадала його черга сказати промову у зв'язку з річницею проголошення незалежности Української Народньої Республіки. Промова буде поміщена в Конгресовому Рекорді разом з іншими подібними промовами.

Владика Марко виголосив частину своєї молитви в українській мові на програмі українського відділу „Голосу Америки":

„В Ім'я Отця і Сина і Святого Духа, Амінь. Одвічний, Всемогутній Господи, підносимо до Тебе серця наші в цій покірній молитві з вдячністю за всі блага, якими Ти обдарував З'єднані Стейти Америки. Благослови, Боже, нашого Президента, Віцепрезидента, членів обох Палат Конгресу і всіх тих, кому дана відповідальність за долю нашої Держави. В цей день п'ятдесятретьої річниці проголошення незалежности Української Народної Республіки до Тебе, Всемилостивий Боже, підносимо гарячу молитву за Український Нарід і за всі народи, поневолені безбожним і жорстоким червоним режимом. Кріпи їх, Боже, в їхніх стремліннях і змаганнях до свободи і державної незалежности. А нам дозволь діждатися світанку свободи, рівности і братерства всіх народів і рас під Твоєю Господньою опікою. В глибокій покорі про це ми просимо. Амінь."

Декан Міннесотського університету заохочує до акції в справі українських студій

Міннеаполіс, Мінн. (В. П.). — Декан Міннесотського Університету проф. В. Рассел, забравши слово на зустрічі з українськими студентами того університету, не тільки прихильно висловився про побажання студентів щодо українознавчих студій, але й заохочував їх до дальших старань у цій справі, пригадуючи, що подібні заходи деяких навіть менших чисельно груп уже мали успіх. Проф. Рассел заохочував студентів у їх стараннях мимо того, що — згідно з його твердженням — фінансові спроможності університету тепер зменшилися.

Проф. Рассел був гостем і репрезентантом університету на новорічній зустрічі „Маланці", що її влаштувала місцева Українська Студентська Громада, яка репрезентує понад 70 студентів-українців у тому університеті. Головою Громади є студент Микола Кушнір, з яким тісно співпрацюють Христя та Ігор Амброзяки, Орест Крамарчук, студентка Левицька та інші члени Управи і Громади. Забаву попередив бенкет, під час якого і виступав проф. Рассел. Бенкет започаткував молитвою митрофорний прот. о. Антохій, а кінцеву молитву провів митр. прот. о. Кість. М. Кушнір, що був майстром церемонії бенкету, розповів про студії слов'янських мов в американських університетах та висловив загальне побажання, щоб такі студії були і в Міннесотському університеті, на що й відповів декан Рассел, заявляючи, що він піде назустріч цим побажанням студентів, як тільки буде можливість їх здійснити. У мистецькій програмі малі дівчатка-бандуристки під проводом п. Вовка виконали кілька пісень. Після бенкету відбулася традиційна „Маланка".

СОВЄТСЬКІ ВЛАСТІ ДОЗВОЛИЛИ колишньому „героєві червоної армії" Гриші Файгенові виїхати до Ізраїлю. Файген, який дістав був високі совєтські військові ордени, відіслав був їх на знак протесту проти політики супроти жидів в СССР та відмовлювання йому дозволу на виїзд до Ізраїлю. Гріша Файген написав був совєтському урядові, що він воював в рядах червоної армії проти Гітлера за Совєтський Союз, а як жид. В минулому році його арештували й запроторили до шпиталю для божевільних, — тепер випустили і дозволили на виїзд.

ДО АВСТРАЛІЇ ПРИБУВ молодший брат японського мікада, князь Мікаса з дружиною Юріку з офіційними відвідинами. Ще до недавна не минулася скрайня ворожість і ненависть австралійців до японців, як наслідок другої світової війни, в якій Японія і Австралія стали були смертельними ворогами. Тепер, в обличчі загрози від Комуністичного Китаю, який здобув власну атомову зброю, між Японією і Австралією настали не тільки близькі економічні, але й політичні зв'язки.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ДІТИ НА ПАМ'ЯТНИК Т. ШЕВЧЕНКОВІ В АРГЕНТИНІ

Буенос Айрес. — Тижневик „Українське Слово", ч. 40/1970 сповістив, що на будову пам'ятника Тарасові Шевченкові в Буенос Айресі склали свою збірку пожертву діти з Рідної Школи при Товаристві „Просвіта" в Аргентині. Батьківський Рідношкільний Комітет оприлюднив прізвища дітей, висоту пожертв та висловив подяку учням з таких шкіл: при Центральному Т-ві „Просвіта" в Буенос Айресі, при Філіях у Валентін Альсіна, у Вілля Аделіна, в Ісідоро Касанова, в Ляважоль, у Сан Мартін та у Вільде — разом було зібрано 30.580 пезів.

КОНЦЕРТ ВОЛОДИМИРА І МАРІЇ ЦІСИКІВ

Ню Йорк. — Відомий скрипаль проф. Володимир Цісик і його донька, піаністка і викладач музики Марія Цісик, дадуть у неділю 7-го концерт в залі Українського Інституту Америки о 6-ій вечора. В програмі твори: Г. Тартіні, М. Фоменка, А. Рудницького, В. Грудина, Е. Шосона, К. Сен-Санса та Н. Паганіні. Адреса Українського Інституту Америки: 2 Схід 79 вулиця, на розі 5-ої евню.

ДОПОВІДЬ ПРО УКРАЇНСЬКУ ЛІТЕРАТУРУ

Вінніпеґ. — Проф. Ярослав Розумний, який викладає українську літературу в Манітобському університеті, виголосив 26 січня доповідь для українських абсольвентів того університету, згрупованих в товаристві „Альфа і Омега", на тему „Головні напрямки в сучасній українській літературі". Доповідь і дискусія по ній відбулися в приміщенні університетського „Жіночого Клюбу".

ВІЙСЬКОВА РАНГА о. Н. ВОЯКОВСЬКОМУ

Бруклин, Н. Й. — Колишньому Апостольському Візитаторові українців у Зах. Німеччині, 71-річному теперішньому парохові церкви св. Духа на Брукліні о. Николаєві Вояковському організація Українське Вільне Козацтво надала рангу генерала, про що було повідомлено в найновішому числі журналу з Чікаго „Вільне Козацтво". Отець Н. Вояковський перебував старшиною в лавах Української Галицької Армії, він відомий як душпастир своїми проповідями та патріотизмом.

СУМ І ПЛАСТ ПЛЯНУЮТЬ СПІЛЬНИЙ ТАБІР

Сідней, Австралія. — На пластовій площі „Холодний Яр" поблизу Сіднею має відбутися перший в Австралії спільний сумівсько-пластовий табір. Повідомляючи про таке рішення управ Пласту і СУМу, тижневик „Вільна Думка" з грудня 1970 р., ч. 49 пише: „Ми високо оцінюємо започаткований і здійснюваний практично в Сіднеї ідею спільного табору. Взаємозв'язки між різними молодечими організаціями в наших інтересах — це така ж важлива справа, як і творення та існування самих організацій".

ЗАКІНЧИВСЯ КУРС ВИШИВАЛЬНИЦЬ

Едмонтон. — 10-тижневий Курс Вишивальниць, який проводила п-і Ольга Федак, при парафії св. Василія, успішно закінчили 16 дівчат і жінок, членів Відділу Ліги Українських Католицьких Жінок. На закінчення курсу відбулась виставка українськоі вишивки, яку відвідали багато осіб. Більшість із випускниць курсу — це молоді канадійські українки, народжені в Канаді.

Січневі Роковини в Твин Сіті

Посадник Міннеаполісу, Мінн. Чарлз Стевінг підписує Проклямацію, що проголошує 22-го січня ДНЕМ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ та закликає усіх мешканців міста підтримати змагання за вільну й демократичну Українську Народню Республіку; стоять (зліва): член багатьох управ українських організацій — Реальтор Іван Варкірк, донька члена Управи УККА Мінн. сумівка Леся Кучварська, 1-ий заст. Голови Управи УККА-Мінн. — професор Правничої Школи — адвокат Володимир Анастас. Голова Управи УККА-Мінн. д-р Сергій Єрмоленко, та сумівка Нуся Вакір'як.

24-го січня 1971 р. Відділ Українського Конгресового Комітету Міннесоти, при співпраці місцевого громадянства відзначив пропам'ятні Січневі роковини 1918 і 1919-их років.

Американський гимн при фортепіяновому супроводі К. Цареградської відспівала Оксана Бринь. Академію відкрив голова Відділу, інж. Єрмоленко. Опісля Леся Кучварська, Нуся Вакір'як та Андрій Каркоць відчитали проклямації посадників міст: Міннеаполіс — К. Стевінга, Ст. Пол — К. МекКарті та губернатора Міннесоти В. Р. Андерсона. Святочну промову виголосив проф. Т. Петришак. В ній насвітлив він важливість Січневих актів та традиції в побудові власної держави.

Опісля деклямувала Ірина Михайлишна вірш — „22- Січня". „Українську думку" — музика Прісовського виконала на фортепіяні студентка Музичної Школи Мек Філ, Леся Кучварська. Виконання було добре. Ананій Кушнір із 8-ми хлопцями з „Черемошу" СУМА мав гарний успіх. „Запорізький герць" посилив фортепіяновий супровід інж. Є. Карп'яка. Виступ хору „Дніпро" з його довголітнім диригентом о. Миколою Бринем підніс урочистість академії. І цим разом пісні „Повій вітре" та „Жала Уляна" — Ступницького і „Дрібний дощик" — Леонтовича були виконані майстерно. Хворого батька заступив його син Марко, якому публіка подякувала щирим оплесками. У пісні Леонтовича сольову точку виконав Славомир Луців. Всім учасникам дякував П. Вітрик.

Позитивне явище, що молодь входить в наше культурне життя.

В. Пакуляк

Швед носив транспарент „Свобода Україні!"

Стокгольм. — З ініціативи Шведської Ради Свободи, під час відвідин Стокгольму совєтським маршалом А. Гречком там відбулась антисовєтська демонстрація. Між різними транспарентами проти Москви і комунізму було видно один із написом „Свободу Україні!" Той транспарент намалював і носив шведський юнак. Сучасний „нейтральний" уряд Швеції, соціялістичного напрямку, не погодився на встановлення в Стокгольмі пам'ятника великому українському гетьманові Іванові Мазепі, збірка на який була плянована серед членства Спілки Української Молоді, але дав негайно політичний притулок совєтському акторові з цирку М. Супоницькому, який втік від групи. Після його втечі виступи совєтського цирку припинились, артисти відлетіли до Москви.

СЕНАТОР ЕДМУНД МОСКІ ІЗ МЕЙНУ, виступаючи в Гартфорді, скритикував політику Уряду Ніксона в двох площинах: за розвиток подій в Індокитаї та за розвиток економіки ЗСА. Сенатор Москі є чоловим кандидатом на президентські вибори від Демократичної партії. Він заступає погляд, що ЗСА мають знижувати рівень воєнної активности в Південносхідній Азії й проголосити точну дату виведення всіх своїх військ з того терену.

Немає виглядів на швидку перемогу над недугою рака

Вашингтон. — У своєму Посланні про Стан Унії президент Ричард М. Ніксон минулого тижня сказав: „Таке ж саме сконцентроване зусилля, як це було з розбиттям атома і висланням людини на Місяць, повинно бути зроблене для того, щоб перемогти ту жахливу недугу". Також панель з 26 визначних науковців і бізнесменів передав до Сенату, на розгляд Комісії праці й охорони здоров'я, резолюцію з подібним закликом. Сенатор Едвард Кеннеді з Массачузетс вніс цілу таких законопроєкт у Сенаті на цю саму тему. Однак, наукові досліди виявляють, що було значно легше розщепити за 5 років атом і вислати людину на Місяць після 10-річної підготови, аніж дійти до повної перемоги над тією страхітливою хворобою. „Кенсер"-рак має дуже багато різних видозмін, і тому для боротьби проти нього не можна наперед визначити якогось конкретного часу. Медики і науковці можуть ще працювати багато років, щоб зробити нові відкриття в цій ділянці. Вже багато зроблено і деякі види тієї хвороби успішно виліковуються, коли її вчасно помітять. Науковці згідні в тому, що необхідно ще збільшити зусилля в плянуванні, координації і дослідах, щоб мати по змозі скорше більш позитивні наслідки, ніж дотепер.

Українїстика в Торонтонському Університеті

Торонто. — Торонтонський Університет, один із найбільших у Канаді, має багато різних факультетів, у тому й філологічний, що налічує понад 25 відділів для студій різних мов, від аккадійської до турецької. Крім мов, є курси студій культур і цивілізацій різних народів. На славістичному факультеті, що ним керує п-і проф. д-р К. Б. Фювер, є курси семи слов'янських мов. В українському відділі Славістичного факультету є курси чч. 208, 218, 308 і 408, на яких вивчають українську мову, літературу і культуру, красне письменство, залежно від курсу. Куси не тривають довше, як один рік, і відповідно до цього часу плянуються їхня програма. Керує українським відділом Славістичного факультету Торонтонського Університету проф. д-р Юрій Луцький. Російський відділ має 22 куси, український лише 4.

„Літературна Україна" про обмеження накладу українських книжок в Україні

Київ. — Від 1966 року при київському Видавництві „Дніпро" виходить щомісячна серія на газетному папері „Романи і повісті". В цій серії вже вийшло понад 40 видань нових романів і повістей совєтських українських та перекладних письменників. Книжки видаються українською мовою. Спершу їх наклад перевищував 100.000 примірників, а згодом передплат було ще більше, але з 1969 р. наклад упав до 40 тисяч примірників. „Виявилося, що м'яка обкладинка не влаштовувала ні торгівців, ні читачів". Тепер ця серія знову виходить накладом 100 тис. примірників, з яких половину друкують у твердій обкладинці. „Літературна Україна" стверджує, що є значно більше замовлень, але Видавництво „Дніпро" відповідає фінансово за розповсюдження видань серії „Романи і повісті" і тому — визнає мимоволі газета, доводиться оглядатись на видання російською мовою в Києві: „Замовлень ми маємо більше, ніж на 100.000. Але, зважаючи на те, що суміжні видавництва слідом за нами плянують вихід тих же самих творів, тираж 100 тисяч можна вважати цілком достатнім". Так під 100 тисячами доводиться розуміти „масовість" видань українською мовою в Україні, де кількість населення вже перевищила 47 мільйонів осіб.

У 2000 році Київ матиме понад 2 мільйони населення

Київ. — За підрахунками фахівців, населення столиці України зростає з кожним роком у середньому на 60-000 душ, внаслідок природнього приросту та внаслідок міграції населення із сіл до міста. У 1959 році Київ мав 1 мільйон 100 тисяч людності, дня 6 листопада 1968 р. в Києві народився півтора-мільйоновий житель, хлопчик Валентин Гончар; за даними перепису, дня 15 січня 1970 р. Київ нараховував 1 мільйон 632 тис. мешканців. Фахівці - демографи вважають, що коли й надалі триватиме такий темп зростання кількости жителів Києва, то до 1980 року в Києві буде 1 900 000 жителів, а в 2 000 році — 2 мільйони 200 тисяч душ. Відповідно до розростання міста, відбувається й плянування нових районів та пригородів, транспорту тощо. Але ще в листопаді минулого року в „Літературній Україні" були зауваги, що реконструкція центру Києва повинна відбуватись так, щоб хмародери не примінювали історичних пам'яток, яких там є біля 200 одиниць, в тому й Собор св. Софії.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ В ЩОДЕННИКУ „СВОБОДА"

1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ за культурні імпрези (академії, посмертні згадки, розшуки, подяки)	$2.00
1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. д.)	$3.00
1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ ЗА ПОЛІТИЧНІ ОГОЛОШЕННЯ (виборчі кампанії)	$4.00
ОГОЛОШЕННЯ ЧЕРЕЗ 8 ШПАЛЬТ (ціла сторінка) за інч за кожного рода оголошення.	$3.00
ВИГОТОВЛЕННЯ КЛІШЕ на одну шпальту	$4.75
ВИГОТОВЛЕННЯ КЛІШЕ на дві шпальти	$6.50

ОГОЛОШЕННЯ НА ЧЕРГОВЕ ЧИСЛО (2 ДНІ ПЕРЕД ПОЯВОЮ) ПРИЙМАЄТЬСЯ ТІЛЬКИ ДО 12-ої ГОДИНИ ДНЯ.

ПОВІДОМЛЯЄТЬСЯ всі організації, установи і поодинокі особи, які довгують за оголошення, що адміністрація буде змушена відкинути чергове оголошення, доки не будуть вирівняні попередні рахунки.

ТАРЗАН, Ч. 6503. Гано хоче підступно вбити Тарзана

Зощаджуючи життя Гана доказую, що я правдивий батузів! Тепер, Мамбо, я прошу зробити мені ласку, дозволь мені повернути тих безпомічних дітей до їхніх домів!

Ми батузи не маємо ніякого приятеля, який не є батузі! Ці створіння наших ворогів бонгів стануть нашими невільниками! Вже довзі всі бонги, який ми не вб'ємо, стануть знову нашими невільниками!

Тарзане, Гано позаду тебе!